

บทที่ 3

ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

กฏอัยการศึกได้ถูกยกเลิกในวันที่ 10 มกราคม ปี ค.ศ.1981 จากนั้นพรรคการเมืองต่างเคลื่อนไหวและรวมตัวกันขึ้น ส่วนสมาชิกคณะกรรมการสรรหาประธานาธิบดีจำนวน 5,278 คนก็ได้รับการคัดเลือกในเดือนกุมภาพันธ์ ต่อมาในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ คณะกรรมการสรรหาฯ ได้เลือกนายชุน คิววานขึ้นดำรงตำแหน่งได้เพียง 1 วาระเท่านั้น ดังนั้น สาธารณรัฐที่ห้าจึงเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม เมื่อนายชุน คิววานได้ประกาศแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นบริหารประเทศ

การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาได้จัดขึ้นในวันที่ 25 มีนาคม จำนวนสมาชิกจากพรรคของประธานาธิบดีชุน คิววานชื่อพรรคประชาธิปไตยยุคธรรมได้รับเลือก 151 จากจำนวนทั้งสิ้น 276 ที่นั่ง ส่วนฝ่ายค้านที่สำคัญคือพรรคประชาธิปไตยเกาหลีใหม่ได้รับเลือก 81 ที่นั่ง องค์กรสืบราชการลับเกาหลีได้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็นองค์กรเพื่อความมั่นคงแห่งชาติในเดือนเมษายน ปี ค.ศ. 1981 นั่นเอง¹

ผู้นำสาธารณรัฐที่ห้าได้ตั้งเป้าหมายของชาติ คือ การทำให้เกาหลีได้กลายเป็น “สังคมประชาธิปไตยสวัสดิการ” (Democratic welfare society) ซึ่งหมายถึงสังคมที่ประชาชนมีความมั่งมีศรีสุขโดยถ้วนหน้า ได้รับการทางสังคมและการปกป้องจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน ทุกคนจะมีงานทำในสังคมอุตสาหกรรมยุคใหม่ และทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองระบอบประชาธิปไตยแจกเช่นประเทศประชาธิปไตยที่เจริญแล้วทั่วไป เมื่อเป้าหมายของชาติได้ตั้งเป็นเช่นนี้แล้ว รัฐบาลจึงได้เริ่มงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1. การเมืองในสมัยสาธารณรัฐที่ห้า (ค.ศ.1981-1987)

การได้อำนาจของประธานาธิบดีชุน คิววาน โดยนับตั้งแต่เป็นรัฐบาลรักษาการและเหตุการณ์สยองขวัญที่เมืองกวางจูนั้น ทำให้ประชาชนเกาหลีใต้โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองฝ่ายค้าน นักศึกษาหัวรุนแรง และนักบวชคริสต์ศาสนาต่างเคลือบแคลงใจในคำประกาศและ

การบริหารแผ่นดินของผู้นำคนนี้ เพราะในทางปฏิบัติจริงนั้น ประธานาธิบดียังมีอำนาจสูงสุดที่จะกดดันและกวาดล้างฝ่ายตรงข้าม โดยอาศัยกฎหมายรัฐธรรมนูญที่อนุญาตให้ผู้นำประเทศใช้สิทธิพิเศษได้ อนึ่ง รัฐบาลได้ควบคุมการแสดงออกทางการเมืองและตรวจสอบการเสนอข่าวของสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด การเดินขบวนถือว่าเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ผิดกฎหมาย หากมีการเดินขบวนขึ้น ตำรวจจะเข้าสลายฝูงชนด้วยกำลังและจับกุมผู้ร่วมประท้วงทันที

ถึงแม้ว่าจะมีการใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดก็ตาม การเมืองของเกาหลีใต้ก็มีใด้อยู่ในภาวะสงบเงียบ เพราะในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ.1982 กลุ่มนักศึกษาได้เผาสำนักงานการสื่อสารนานาชาติของสหรัฐฯ สาขาเมืองปูซานเพื่อเรียกร้องให้กองทหารอเมริกันที่ยังคงประจำอยู่ที่ฐานทัพในเกาหลีใต้อีกกว่า 40,000 คนให้ออกไป ทั้งนี้เพราะพวกเขาเชื่อว่าสหรัฐฯ อยู่เบื้องหลังการได้รับอำนาจของประธานาธิบดีชุน ดูฮวาน และสมรู้ร่วมคิดกับผู้นำประเทศในการโจมตีนักศึกษาและพลเรือนที่เมืองกวางจู ความรู้สึกต่อต้านอเมริกัน และรัฐบาลมีกระจายทั่วประเทศ จึงมีการเดินขบวนเป็นระลอก ๆ และการต่อต้านใต้ดินมีปรากฏทั่วไป

ในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ.1985 มีการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา พรรคประชาธิปไตย ยุติธรรมของรัฐบาลได้รับคะแนนเสียงเพียง 148 ที่นั่ง ในขณะที่พรรคฝ่ายค้านที่สำคัญคือ พรรคประชาธิปไตยใหม่ได้รับถึง 102 ที่นั่ง ทำให้รัฐบาลเริ่มผ่อนคลายการควบคุมกิจการทางการเมืองลง โดยอนุญาตให้สื่อมวลชนเสนอข่าวที่เป็นจริงเพิ่มมากขึ้น แต่ก็น้อยกว่าประเทศเสรีนิยมอื่น ๆ มาก ส่วนนักศึกษาและนักการเมืองฝ่ายค้านก็ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อเรียกร้องการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น ก้าวแรกก็คือ การเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ต่อมารัฐบาลได้ตั้งกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพิจารณาข้อเรียกร้อง พรรคฝ่ายค้านซึ่งนำโดยพรรคประชาธิปไตยใหม่ต้องการให้เปลี่ยนรัฐธรรมนูญโดยใช้ระบบประธานาธิบดีโดยตรง กล่าวคือ ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดี มิใช่ให้เลือกโดยผ่านคณะกรรมการสรรหาฯ ดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนั้นและให้ประธานาธิบดี ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ารัฐบาล ในขณะเดียวกัน พรรครัฐบาลก็ได้เสนอให้มีการแก้ไขเพื่อปรับใช้ระบบรัฐสภา (Parliamentary System) การเมืองระบบนี้เปิดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาโดยประชาชน จากนั้นให้พรรคการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งข้างมากเป็นฝ่ายเลือก

นายกรัฐมนตรีเพื่อทำหน้าที่บริหารประเทศส่วนตัวประธานาธิบดีจะทำหน้าที่เพียงเป็นประมุขของรัฐเท่านั้น

เมื่อความแตกต่างของข้อเสนอการแก้ไขรัฐธรรมนูญเกิดขึ้น การเจรจาต่อรองระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านก็เริ่มต้น แต่ก็ไร้ผลเพราะการไม่ประนีประนอมกันระหว่างสองฝ่าย ซึ่งต่างคือสิ่งที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่ฝ่ายตนต้องการ อย่างไรก็ตาม เกณฑ์ของการแก้ไขได้ระบุไว้ว่า สมาชิกรัฐสภาจะต้องเห็นชอบด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมด แต่ในความเป็นจริง สมาชิกของพรรครัฐบาลมีเสียงสนับสนุนเพียงร้อยละ 54 ส่วนพรรคฝ่ายค้านที่สำคัญมีเพียงร้อยละ 33 ดังนั้น เกมการเมืองจึงมีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดปี ค.ศ.1986 และปี ค.ศ.1987 เพราะพรรคการเมืองฝ่ายค้านได้ใช้วิธีการปลุกปั่นให้มีการเดินขบวนด้วยการใช้ชื่อกล่าวอ้างว่า รัฐบาลเป็นเผด็จการประชาธิปไตยอยู่ใต้อิทธิพลการครอบงำของสหรัฐฯ และใช้กำลังเข้าขู่เข็ญคุกคามสิทธิเสรีภาพของประชาชน ส่วนรัฐบาลก็ใช้กำลังตำรวจเข้าสลายฝูงชน มีการยิงแก๊สน้ำตาและจับกุมผู้ประท้วงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาวะการเมืองร้อนระอุและลุกลามเป็นไฟซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ตลอดระยะเวลาก่อนและหลังการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ (วันที่ 20 กันยายน - 5 ตุลาคม ปี ค.ศ.1986) สมาชิกของพรรคฝ่ายค้านได้กล่าวโจมตีรัฐบาลว่า เป็นทรราชย์ และเป็นสมุนรับใช้จักรวรรดินิยมอเมริกัน รวมทั้งพยายามเบนความสนใจของประชาชนด้วยการรับเป็นเจ้าภาพจัดการแข่งขันกีฬาดังกล่าว แต่ตำรวจก็เข้าจับกุมผู้คนเหล่านั้น ภายหลังการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ การประท้วงของกลุ่มฝ่ายค้านมีมากยิ่งขึ้นและได้เรียกร้องให้มีการเดินขบวนทั่วประเทศ โดยกล่าวหาว่ารัฐบาลไม่จริงใจที่จะแก้ไขรัฐธรรมนูญและต้องการครองอยู่ในอำนาจตลอดกาล

เหตุการณ์ได้เพิ่มความรุนแรงขึ้นเมื่อนักศึกษาจาก 19 สถาบันทั้งในกรุงโซลและต่างจังหวัดร่วมเดินขบวนประท้วง และได้มาชุมนุมที่มหาวิทยาลัยคอนคูกในวันที่ 28 ตุลาคม ปี ค.ศ.1986 เป็นเวลา 3 วัน เพื่อเรียกร้องให้ประธานาธิบดีลาออกและปล่อยนักโทษการเมืองทุกคน คำตอบที่พวกเขาได้รับก็คือ ในตอนเช้าตรู่ของวันที่ 31 ตุลาคม เจ้าหน้าที่ตำรวจกว่า 7,000 คน ได้บุกเข้าไปในมหาวิทยาลัยและเกิดปะทะกับนักศึกษา นักศึกษาได้ต่อสู้ด้วยระเบิดขวดน้ำมันและก้อนหิน ตำรวจต้องใช้เวลากว่า 1 ชั่วโมงครึ่งเพื่อยุติการต่อสู้ ในที่สุดได้จับกุม

นักศึกษาถึง 1,219 คน ผลการต่อสู้ทำให้ไฟเผาผลาญอาคารเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ทำให้ทรัพย์สินเสียหายถึง 2.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และมีผู้ที่ได้รับบาดเจ็บทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจและนักศึกษา 85 คน อย่างไรก็ตาม ผู้นำทางการเมืองพรรคฝ่ายค้านคือ นายคิม เจุง และนายคิม ยังแซมได้รับแรงค้ำจุนจากรัฐบาลและร่วมมือกับนักศึกษาเพื่อให้กลุ่มปกครองประเทศยอมทำตามข้อเสนอของตน ดังนั้นการเดินทางก็ยังคงเป็นไปอยู่อย่างต่อเนื่อง²

ในเดือนพฤษภาคม ปี ค.ศ.1987 พรรคการเมืองฝ่ายค้านก็มีการแตกแยกอย่างหนัก เพราะหัวหน้าพรรคคือนายลี เทกกีและนายลี ชูลซังได้พยายามประนีประนอมกับฝ่ายรัฐบาลเกี่ยวกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ทำให้นายคิม เจุง และนายคิม ยังแซมไม่พอใจ จึงได้เสนอให้พรรคขับไล่นายลีออกจากพรรค แต่ผู้สนับสนุนนายลีไม่กระทำตาม ดังนั้น นายคิม ยังแซม และนายคิม เจุง จึงได้แยกตัวเองออกตั้งพรรคใหม่ชื่อพรรครวมประชาธิปไตย (Reunification Democratic Party) โดยมีนายคิม ยังแซมเป็นหัวหน้าพรรค และมีสมาชิกรัฐสภาที่สนับสนุนเขาที่แยกตัวออกมาด้วยกัน 70 คน อีกทั้งยังได้ประณามรัฐว่าอยู่เบื้องหลังการทำลายเอกภาพของพรรคฝ่ายค้าน

พรรคการเมืองใหม่ยังคงดำเนินงานตามข้อเสนอเพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เช่นเดิม จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ที่เศร้าสลดใจอีกครั้งในประวัติศาสตร์เกาหลี เมื่อกลุ่มนักศึกษาหัวรุนแรง นักบวช และนักการเมืองฝ่ายค้านได้เริ่มปะทะกับเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งแต่วันที่ 10 มิถุนายนไปจนถึงวันที่ 23 มิถุนายน ปี ค.ศ.1987 และเหตุการณ์ลุกลามไปทั่วประเทศ กล่าวกันว่ามีส่วนร่วมเดินทางร่วมแสนคนและได้สร้างความเสียหายมากมาย ในที่สุดประธานาธิบดีก็ได้ประกาศยอมรับข้อเสนอของพรรคฝ่ายค้านเพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นระบบประธานาธิบดี อนึ่ง พรรครัฐบาลได้เลือกผู้นำพรรคใหม่ชื่อนายโรห์ เตว ซึ่งเคยเป็นนายทหารรุ่นเดียวกับประธานาธิบดีชุน ดูฮวานมาก่อน ผู้นำพรรครัฐบาลได้พยายามหาทางปรองดองกับพรรคฝ่ายค้านในประเด็นต่าง ๆ

การยอมรับข้อเสนอของนายโรห์ เตวก่อให้เกิดการเรียกร้องมากมายจากพรรคฝ่ายค้าน เช่น การให้มีการเลือกตั้งขึ้นภายหลังการแก้ไขรัฐธรรมนูญก่อนที่วาระของการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีชุน ดูฮวานจะสิ้นสุดลงในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ.1988 และการปลดปล่อยนักโทษการเมืองกว่าสองพันคน นอกจากนี้ได้มีการนัดหยุดงานทั่วประเทศใน

ระหว่างเดือนกรกฎาคม จนถึงเดือนกันยายนเพื่อเรียกร้องให้มีการขึ้นค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 15-30 ทำให้เกิดการปะทะระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับคนงานตลอดช่วงเวลาดังกล่าวอีกด้วย ส่วนการเจรจาเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญได้กระทำกันอย่างรีบด่วนเพื่อให้เสร็จสิ้นก่อนเดือนธันวาคม ปี ค.ศ.1987

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาในทศวรรษที่ 80 แห่งคริสต์ศักราช

หลังจากที่เกาหลีใต้ได้รับความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศนี้ก็ก้าวเข้าสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน และความวุ่นวายทางการเมืองและสังคมอันเนื่องมาจากสังหารประธานาธิบดีปาร์ค จุงฮีในปี ค.ศ.1979 ด้วยเหตุนี้ในปี ค.ศ.1980 จึงเป็นปีแรกที่อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจติดลบร้อยละ 5.2 และครุชชีเงินเพื่อพุ่งขึ้นสูงถึงร้อยละ 39

นักเศรษฐศาสตร์ได้กล่าวถึงสาเหตุของการถดถอยทางเศรษฐกิจว่า เป็นผลเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน และการจลาจลวุ่นวายทางการเมือง ราคาผลผลิตตกต่ำ และยังได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุพื้นฐานอีกหลายประการที่รัฐบาลไม่สามารถปรับแต่งกลยุทธ์การพัฒนาให้เข้ากับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงส่งผลให้เกิดปัญหาตามมามากมาย สาเหตุพื้นฐานเหล่านี้ได้แก่

(1) เกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะก่อนหน้านี้นี้มีขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ปริมาณเงินเพิ่มจำนวนมากขึ้นและส่งผลให้เกิดภาวะเงินเฟ้อในทางกลับกัน ภาวะเงินเฟ้อก็มีผลให้ความสามารถในการออมทรัพย์ของประชาชนลดลงและสินค้าส่งออกไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดังเดิม ดังนั้น การขาดดุลการชำระเงินจึงเพิ่มขึ้นมากมาย

(2) การไร้ประสิทธิภาพแผ่กระจายไปทั่วระบบเศรษฐกิจเกาหลี แม้ว่าประเทศจะได้รับความสำเร็จในการพัฒนาการเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยังเป็นผลเนื่องมาจากการแทรกแซงของรัฐบาลต่อการลงทุนและการปกป้องการนำเข้า รวมทั้งการผูกขาดในกิจการธุรกิจอุตสาหกรรมบางชนิด มาตรการดังกล่าวก่อให้เกิดความอ่อนแอทางเศรษฐกิจและไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับกลไกของตลาดได้

(3) ความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ระหว่างต่างชนชั้นและต่างภูมิภาค แม้ว่าอัตราความยากจนจะลดลงอย่างมากก็ตาม แต่การกระจายรายได้ระหว่างคนในเมืองใหญ่กับเมืองเล็กห่างกันมากขึ้น คนยากจนไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ดังนั้น การรณรงค์เพื่อความเสมอภาคและความเจริญเท่าเทียมกันระหว่างภูมิภาคและสาขาเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการจัดให้มีรัฐสวัสดิการขึ้นเพื่อที่จะเอาชนะอุปสรรคดังกล่าวข้างต้นและเสริมสร้างเพื่อให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงทศวรรษที่ 80 แห่งคริสต์ศักราช แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 5 จึงกำหนดขึ้นให้แตกต่างจากการเน้น “ปริมาณ” ของการเจริญเติบโตดังเช่นแผนอื่น ๆ ที่ผ่านมา มาเป็นการเน้นความเจริญก้าวหน้าที่มีความ “สมดุล มั่นคง และเชิงคุณภาพ” ในทุกแขนงและส่วนต่าง ๆ ของเศรษฐกิจของเกาหลี

จุดประสงค์พื้นฐานของแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ได้แก่การสร้างความมั่นคงประสิทธิภาพ และความสมดุลในการสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตประจำวันของประชากร การสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก และปรับปรุงดุลการชำระเงินให้ดีขึ้น การขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างมั่นคงจะเป็นการสร้างงานให้แก่ประชาชน และยกระดับรายได้ ในขณะที่ความสมดุลของความเจริญด้านเศรษฐกิจทั้งระหว่างกลุ่มคนและภูมิภาค จะนำไปสู่ความเสมอภาคและสวัสดิการแก่ทุกคนในชาติ

เพื่อที่จะให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว ยุทธวิธีของแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ได้ย้มาถึงการสร้างฐานเศรษฐกิจที่จะก่อให้เกิดการเจริญเติบโตที่มั่นคงและต่อเนื่องในสาขาต่าง ๆ ตามที่จะเป็นไปได้จริง ซึ่งสามารถกำหนดเป็นนโยบายได้ดังต่อไปนี้

(1) ความสำคัญอันดับหนึ่ง ได้แก่ การสร้างเสถียรภาพในด้านราคาเพื่อที่จะลดอัตราเงินเฟ้อลงให้ต่ำกว่าร้อยละ 10

(2) การจัดสรรเพื่อการลงทุนนั้นจะมุ่งเน้นถึงประสิทธิภาพเป็นสำคัญ และจะให้ความสำคัญต่อการออมภายในเพื่อประกันให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจร้อยละ 7-8 ต่อปี

(3) เพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันนั้นรัฐบาลจะใช้กลไกของตลาดเป็นเครื่องกำหนด

(4) ยุทธวิธีผลิตเพื่อส่งออกยังคงเป็นสิ่งทีรัฐบาลธำรงไว้และจะยึดถือนโยบายการค้าเสรีมากขึ้น

- (5) จะสนับสนุนการอุตสาหกรรมที่ได้เปรียบทั้งในตลาดภายในและต่างประเทศ
- (6) จะสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในทุกภูมิภาค และเน้นถึงการป้องกันสภาวะแวดล้อม
- (7) รัฐตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานและส่งเสริมการพัฒนาสังคมมากยิ่งขึ้น

3. บทบาทของรัฐ กลไกการตลาด การเมือง

สถานการณ์ในทศวรรษที่ 80 แห่งคริสต์ศักราช ปรากฏขึ้นท่ามกลางความผันผวนทางเศรษฐกิจและการเมืองของโลก ทั้งนี้เป็นเพราะภาคพื้นแปซิฟิกมีบทบาทสำคัญในวงการค้าโลก กล่าวคือ ญี่ปุ่นกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ส่วนเกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์กลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ และมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วของประเทศกลุ่มอาเซียน ดังนั้น ผลที่ตามมาได้แก่ (1) ความเข้มข้นของการแข่งขันในการส่งสินค้าออกและแย่งตลาดสินค้าประเภทที่ใช้แรงงานมาก และ (2) ลัทธิกีดกันสินค้าซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ

สำหรับด้านการเมือง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคอมมิวนิสต์ที่เคยเป็นมาคงในอดีตได้แปรเปลี่ยนไป เพราะความแตกต่างด้านความคิดและนโยบายของจีนและรัสเซียมีมากยิ่งขึ้น อนึ่ง การแทรกแซงด้วยกำลังทหารต่อประเทศอื่นได้เสื่อมความนิยมลง ปัจจุบันสงครามที่เกิดขึ้นคือสงครามเศรษฐกิจ ทำให้ประเทศที่เคยมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาตั้งแต่อดีตกลับกลายเป็นศัตรูคู่กาย เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกากับมิตรประเทศในโลกเสรีซึ่งกลับเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ากับสหรัฐฯ มากมายจนสหรัฐฯ จำเป็นต้องใช้มาตรการโต้ตอบอย่างรุนแรง นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกำลังพัฒนาที่เริ่มกระชับขึ้นเพื่อรวมพลังกันต่อรองกับประเทศที่พัฒนาแล้ว (Organization for Economic Cooperation and Development) หรือองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ซึ่งประกอบไปด้วยประเทศอุตสาหกรรม 7 ประเทศ

สถานการณ์ดังกล่าวถึงข้างต้นโดยทั่วไปมีผลกระทบโดยตรงต่อการส่งสินค้าออกของเกาหลีใต้ เพราะถูกกีดกันจากประเทศที่เป็นตลาดใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรป นอกจากนี้การกีดกันมิใช่ภายในศุลกากร เช่น การจำกัดจำนวนการนำเข้าและการกำหนด

สิทธิบัตร การนำเข้าได้ถูกนำมาใช้เพื่อลดจำนวนการนำเข้า ด้วยเหตุนี้ เกาหลีใต้จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐในการพัฒนาใหม่เพื่อแก้ไขปัญหาทั้งที่เกิดจากภายในและภายนอกประเทศเพื่อให้การส่งออกอยู่ในระดับสูงเช่นที่เคยเป็นมา ได้แก่

(1) ยุทธวิธีในการส่งออก ในแผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 5 (ปี ค.ศ.1982-1986) รัฐบาลเกาหลีได้ปรับแต่งนโยบายเพื่อแก้ปัญหาที่ปรากฏขึ้นในช่วงต้นทศวรรษที่ 80 นี้ด้วยการส่งเสริมการค้าเสรีและเปิดตลาดภายในประเทศเพื่อให้มีการแข่งขันกันมากขึ้น นโยบายนี้มีผลทำให้มีการเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐจากที่เคยเป็นผู้นำในการพัฒนามาเป็นการสนับสนุนหรือประสานความร่วมมือกับภาคเอกชนในการกระทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนเป้าหมายสำคัญของแผนพัฒนาประเทศฉบับที่ 6 (ปี ค.ศ.1987-1991) คือ (1) ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีของตลาดภายในประเทศด้วยการลดการแทรกแซงโดยตรงลง ในขณะที่เดียวกันก็ตั้งกฎเกณฑ์ในการช่วยเหลือธุรกิจอุตสาหกรรมเสียใหม่ (2) เปิดตลาดภายในประเทศให้กว้างขวางขึ้นด้วยการลดเงื่อนไขการนำสินค้าจากต่างประเทศเข้าที่ละขั้น โดยตั้งเป้าหมายว่าในปี ค.ศ.1988 การนำเข้าเสรีจะให้ป็นร้อยละ 95 ของจำนวนสินค้าเข้าทั้งหมด ซึ่งจะเป็นระดับเดียวกับประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ (3) จะเพิ่มประสิทธิภาพของรัฐบาลที่จะแสดงบทบาทในสังคมเศรษฐกิจตลาดเสรีซึ่งกำลังจะปรากฏขึ้นในสาธารณรัฐเกาหลี อาจกล่าวได้ว่า แผนพัฒนาฉบับที่ 6 ได้เน้นเป้าหมายต่อจากแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ด้วยการปล่อยให้เศรษฐกิจของประเทศเป็นไปตามกลไกของตลาดโลกมากยิ่งขึ้น

(2) นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรม เพื่อให้ความเจริญก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมเจริญเติบโตต่อไป รัฐบาลได้เน้นให้การอุตสาหกรรมของประเทศตั้งอยู่บนพื้นฐานของกลไกตลาดและลดการแทรกแซงจากรัฐบาลลงให้มากที่สุด ดังนั้น การที่รัฐบาลลดบทบาทในการสนับสนุนโดยตรงต่ออุตสาหกรรมหลักจึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในแผนพัฒนาประเทศฉบับนี้ และทำให้ภาคเอกชนสามารถตัดสินใจเพื่อการลงทุนด้วยตัวเอง รัฐบาลทำหน้าที่เพียงแต่วางกรอบกว้าง ๆ ให้เท่านั้น โดยหวังผลคือ

(1) การแข่งขัน เมื่อรัฐบาลประกาศใช้นโยบายการค้าเสรีโดยลดข้อจำกัดในการนำสินค้าเข้าจะก่อให้เกิดการแข่งขันในด้านคุณภาพและราคาระหว่างอุตสาหกรรมที่ผลิต

สินค้า วิธีการนี้จะขจัดสินค้าที่ด้อยคุณภาพซึ่งเป็นผลมาจากระบบการผูกขาดตั้งแต่อดีตออกไป

(2) การวิจัยและพัฒนา เมื่อภาคเอกชนแสดงบทบาทสำคัญในทางเศรษฐกิจก็จะเกิดการพัฒนาเทคโนโลยี ดังจะเห็นได้ว่าการลงทุนด้านการวิจัยพัฒนาได้เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 15 ในปี ค.ศ.1986 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฉบับที่ 5 เมื่อเทียบกับปีแรกของแผนนี้และมีอัตราการลงทุนในด้านนี้ต่อมวลรวมประชาชาติเท่ากับร้อยละ 2

อนึ่ง รัฐบาลเร่งรัดที่จะให้ประเทศกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมชั้นนำ จึงได้เน้นส่งเสริมการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงตั้งแต่แผนพัฒนาฉบับที่ 3 เป็นต้นมา ดังนั้น การวิจัยและพัฒนาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการผลิตและทำให้สินค้าเกาหลีเป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากมีคุณภาพดีขึ้น

(3) เน้นการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง ทั้งนี้เพราะในอดีตอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลางไม่ได้รับการเอาใจใส่จากรัฐบาลเท่าที่ควร ดังนั้น ในช่วงต่อไปนี้รัฐบาลจึงให้ความสนใจด้วยการจัดตั้งสหกรณ์และให้ข่าวสารข้อมูลด้านตลาด อีกทั้งยังสนับสนุนให้ผลิตสินค้าเฉพาะประเภทเพื่อเพิ่มคุณภาพสินค้าให้เป็นที่ต้องการของตลาดอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า เกาหลีใต้ได้กำหนดให้รัฐมีบทบาทเป็นผู้นำและตัวเร่งในการพัฒนาในยุคต้นของการเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ โดยรัฐได้ผลักดันโดยตรงต่อการพัฒนาติดต่อกันมานานกว่า 20 ปี จากนั้น รัฐจึงเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้สนับสนุนการพัฒนาโดยให้กลไกของตลาดเป็นไปตามธรรมชาติของมันเอง อันจะส่งผลให้ระบบการผลิตของประเทศปรับโครงสร้างและคุณภาพให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้

(3) ผลของการพัฒนา ดังที่ได้กล่าวตั้งแต่ต้นแล้วว่า เกาหลีใต้ได้รับความสำเร็จในการพัฒนาทางเศรษฐกิจสูงสุดประเทศหนึ่ง ปัจจุบันสินค้าอุตสาหกรรมหนักและเคมีภัณฑ์ได้ก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อุตสาหกรรมการต่อเรือได้นำหน้าเป็นอันดับหนึ่งของโลก ส่วนสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์เป็นรองประเทศญี่ปุ่นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากนี้ เกาหลีใต้สามารถส่งสินค้าประเภทนี้ออกจำหน่ายต่างประเทศ เช่น เหล็กกล้า เครื่องจักร

ผลิตภัณฑ์เคมี รถยนต์และอุปกรณ์เกี่ยวกับรถยนต์ เป็นต้น สำหรับสินค้าอุตสาหกรรมเบาที่สำคัญได้แก่ สิ่งทอ รองเท้า ยางรถยนต์ อุปกรณ์การเดินทางและตุ๊กตา เป็นต้น

ตารางที่ 3.1 อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อปีของประเทศเกาหลีใต้

(หน่วย:ร้อยละ)

ปี ค.ศ.	อัตรา	ปี ค.ศ.	อัตรา	ปี ค.ศ.	อัตรา	ปี ค.ศ.	อัตรา
1960	ไม่มีข้อมูล	1970	7.6	1980	-5.2	1990	9.6
1961	ไม่มีข้อมูล	1971	8.8	1981	6.2	1991	9.1
1962	2.2	1972	5.7	1982	5.6	1992	5.0
1963	9.1	1973	14.1	1983	9.5		
1964	9.6	1974	7.7	1984	7.6		
1965	5.8	1975	6.9	1985	5.1		
1966	12.7	1976	14.1	1986	12.2		
1967	6.6	1977	12.7	1987	12.3		
1968	11.3	1978	9.7	1988	12.0		
1969	13.8	1979	6.5	1989	6.9		

ที่มา Bank of Korea, National Income in Korea, (1961-1992); National Statistical Office, Major Statistics of Korean Economy, 1995.

ตารางที่ 3.1 แสดงถึงอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนับตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นต้นมา ดังจะเห็นได้ว่า เกาหลีใต้สามารถพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้สูงที่สุดในโลกทีเดียว

ตารางที่ 3.2 เปรียบเทียบรายได้ของครัวเรือนชนบทและในเมืองระหว่างปี ค.ศ.1965-1982
(หน่วย : พันวอน)

ปี ค.ศ.	ครัวเรือนในชนบท (ก)	ครัวเรือนในเมือง (ข)	ร้อยละของ ก/ข
1965	112	113	99.1
1966	130	162	80.2
1967	149	249	59.8
1968	179	286	62.6
1969	217	334	65.0
1970	256	381	67.2
1971	356	452	98.8
1972	429	517	83.0
1973	481	550	87.5
1974	674	645	104.5
1975	873	859	101.6
1976	1,156	1,158	99.8
1977	1,433	1,405	102.0
1978	1,884	1,916	98.3
1979	2,227	2,630	84.7
1980	2,693	3,205	84.0
1981	3,688	3,450	106.9
1982	4,465	4,520	98.8

Sources : Ministry of Agriculture and Fisheries, Farm Household Economy Survey. (1965-82) ; Economic Planning Board, Urban Household Living Expenditure Survey. (1965-82).

ในด้านการพัฒนาชนบทนั้น ประชากรจำนวนร้อยละ 25 ที่อาศัยอยู่นอกเมืองใหญ่ทั่วประเทศต่างมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิมมาก ดังจะเห็นได้จากข้อมูลในตารางที่ 3.2 ว่า นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1971 เป็นต้นมา คนชนบทมีรายได้ที่เทียบเคียงกับคนในเมือง กล่าวคือ ความแตกต่างระหว่างรายได้ของคนในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมไม่มากนัก ดังนั้น จึงมีการสะสมทุนขึ้นในชนบทและส่งผลให้ชาวนาพยายามผลิตอาหารให้พอเพียงกับความ ต้องการภายในประเทศ ในยุคนี้เกาหลีใต้ไม่ต้องพึ่งพาผลผลิตทางการเกษตรจากต่างประเทศ ดังเช่นทศวรรษที่ 50 และ 60 อีกต่อไป

ตารางที่ 3.3 โครงสร้างการส่งออก-นำเข้าของเกาหลี ปี ค.ศ.1985

(หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)

เกาหลีได้ส่งสินค้าไปขาย		เกาหลีได้นำสินค้าเข้า	
สหรัฐฯ	10,754	ญี่ปุ่น	7,560
ญี่ปุ่น	4,543	สหรัฐฯ	6,489
ฮ่องกง	1,566	มาเลเซีย	1,234
แคนาดา	1,229	ออสเตรเลีย	1,116
เยอรมันนีตะวันตก	979	เยอรมันนีตะวันตก	979
ซาอุดีอาระเบีย	969	อินโดนีเซีย	669
อังกฤษ	913	ซาอุดีอาระเบีย	640
ปานามา	746	แคนาดา	630
สิงคโปร์	490	อังกฤษ	566
นอร์เวย์	485	ปานามา	525

ที่มา : Lloyds Bank, Republic of Korea : Economic Report 1986. Seoul, pp. 16, 18.

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของเกาหลีใต้ได้รับความสำเร็จสูงที่สุดประเทศหนึ่งในช่วงระยะเวลา 25 ปีที่ผ่านมา ประชาชนทั่วไปมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ยุทธวิธีการพัฒนาที่เกาหลีใต้ได้ปรับภายใต้สภาพแวดล้อมหรือบริบทของตนได้รวมคนส่วนใหญ่ของประเทศเพื่อเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา มีการเน้นการพัฒนาจิตใจให้แก่สมาชิกของสังคม นั่นคือ การเข้าถึงวิญญาณของความขยันขันแข็ง การช่วยเหลือตัวเอง และการร่วมมือกันทำงาน สปีริตนี้เป็นแกนนำที่ใช้ฝึกกำลังของคนทั้งชาติให้ร่วมกันสร้างความผาสุกและความมั่นคงให้กับสาธารณรัฐเกาหลี

4. สักการะใหม่ทางการเมือง

ในแง่ของการพัฒนาเศรษฐกิจนั้น ภาวะทางการเมืองมีส่วนเกี่ยวเนื่องสำคัญที่จะยังผลให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้เร็วหรือช้า เพราะการเมืองเป็นตัวชี้้นำให้รัฐทุ่มเททรัพยากรและหล่อหลอมจิตใจของคนทั้งชาติให้ก้าวไปสู่จุดหมายเดียวกัน กรณีของเกาหลีเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นผลมาจากการรวบอำนาจทางการเมืองไว้กับคนกลุ่มหนึ่งภายใต้การนำของพรรคการเมืองของรัฐบาล และผู้นำทางการเมืองต่างใช้อำนาจของตนผลักดันให้เกิดการพัฒนา แทนที่จะเบียดบังทรัพย์สินของแผ่นดินไปเป็นของตนดังเช่นผู้นำเผด็จการของประเทศด้อยพัฒนาอื่น ๆ

การรวบอำนาจทางการเมืองไว้ในมือของคนกลุ่มน้อยเพื่อบริหารประเทศนั้น ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ในแง่ของผลเสียนั้น ผู้เขียนได้กล่าวอย่างละเอียดข้างต้นแล้วว่า (1) พรรคการเมืองฝ่ายค้าน นักศึกษา และนักบวชตลอดจนประชาชนบางส่วนเกิดความไม่พอใจที่พวกเขาถูกกีดกันออกไปจากกระบวนการทางการเมือง ดังนั้น เมื่อมีโอกาส พวกเขาจะเรียกร้องสิทธิทางการเมืองกลับคืนมาให้จงได้ ไม่ว่าวิธีการนั้นจะเป็นวิธีการรุนแรงจนถึงขั้นเลือดตกยางออกหรือแม้แต่ต้องสละชีวิตของตนก็ตาม (2) ประชาคมโลกจะกล่าวตำหนิติเตียนเสมอ เช่น รายงานขององค์การนิรโทษกรรมของโลกได้กล่าวไว้ในรายงานหนากว่า 90 หน้า เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน ปี ค.ศ.1986 ว่า รัฐบาลเมืองโซมขาวได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนมาโดยตลอด และนักโทษทางการเมืองมักจะถูกทำทารุณกรรมด้วยวิธีการต่าง ๆ นานา เพื่อให้

พวกเขาขอมสารภาพผิด ส่วนในเรื่องจำเป็นการทารุณ ได้แก่ กอดหัวจุ่มน้ำ มัดโยงเป็นเวลานาน และประหารชีวิต เป็นต้น

ในแง่ผลดีนั้น อาจจำแนกได้หลายประเด็น ดังนี้ (1) การรวบอำนาจ ทำให้ผู้นำสามารถกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งได้ ประเด็นนี้มีความสำคัญมากในระยะเริ่มต้นและขึ้นต่อเนื่อง ก่อนที่อุตสาหกรรมของประเทศจะอยู่ในภาวะที่มั่นคงหรือเจริญเติบโตเต็มที่ ทั้งนี้เพราะหากมีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของการพัฒนาบ่อย ๆ ตามแนวคิดของแต่ละกลุ่มแล้ว จะทำให้การดำเนินงานตามเป้าหมายหลักต้องหยุดชะงักลง และจะทำให้มีการเริ่มต้นใหม่กันอีก จริงอยู่ที่แนวคิดของแต่ละกลุ่มนั้นต่างก็มีเหตุมีผลด้วยกันทั้งสิ้น แต่การที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของคนทุกกลุ่มในเวลาเดียวกันด้วยทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นคงเป็นไปได้ยาก ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องเลือกเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง แล้วทุ่มเทพลังงานทุกอย่างเพื่อดำเนินการพัฒนาให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเร็ว ในกรณีนี้ การปกครองแบบเผด็จการในรูปของประชาธิปไตยจึงเป็นหนทางหนึ่งที่เกิดผลดีในการเลือกเป้าหมายและยุทธวิธีการพัฒนา (2) ก่อให้เกิดการสะสมทุนขึ้นในประเทศเพื่อใช้ในการขยายธุรกิจอุตสาหกรรม เพราะการรวบอำนาจมีผลทำให้นักธุรกิจสามารถลดต้นทุนการผลิตด้วยการจ่ายค่าแรงงานต่ำได้ ผลกำไรที่เกิดขึ้นก็นำไปใช้ในการลงทุนต่อไปอย่างไรก็ตาม ในกรณีนี้ก่อให้เกิดการกระจุกตัวของทรัพย์สินในมือของกลุ่มนักธุรกิจขนาดใหญ่ หรือที่เรียกกันในภาษาเกาหลีว่า แชโบล (Chaebol) หากรัฐบาลไม่ระมัดระวังแล้วคนกลุ่มนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองต่อไป ประเทศเกาหลีใต้ได้ตระหนักถึงความจริงข้อนี้ตั้งแต่ทศวรรษที่ 70 และได้ออกกฎหมายหลายฉบับเพื่อป้องกันการกระจุกตัวของกลุ่มนายทุน ผลที่ได้รับก็เป็นที่น่าพอใจระดับหนึ่ง (3) การรวบอำนาจทำให้ผู้นำประเทศสามารถบังคับกลไกของรัฐให้ตอบสนองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาได้โดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปรับปรุงระบบบริหารงานของรัฐ

ศักราชแห่งการเข้มงวดและควบคุมกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งดำเนินมานานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950-1986 ได้ผ่านพ้นไปพร้อม ๆ กับฐานะทางเศรษฐกิจที่พัฒนามาถึงจุดที่แข็งแกร่งและการอุตสาหกรรมที่บรรลุขั้น “วุฒิภาวะ”(maturity stage) หรือเจริญเท่าเทียมอารยประเทศในขณะเดียวกัน มวลชนเกาหลีได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงกัน รวมทั้งมีทักษะและความรู้

เพียงพอเพื่อเข้าสู่ตั้งคมอุตสาหกรรมประชาธิปไตย ดังนั้น จุดเปลี่ยนผ่านทางการเมืองจึงเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1987 เมื่อนักการเมืองฝ่ายค้าน นักศึกษาและประชาชนได้ยื่นเจตจำนงอย่างแรงกล้าที่จะเข้าร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างเต็มตัว ผู้นำทางการเมืองฝ่ายรัฐบาลคนใหม่คือนายโรห์ เตวู ก็ได้ตอบสนองความต้องการของพรรคฝ่ายค้านและประชาชนโดยยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญตามข้อเสนอของพรรคฝ่ายค้าน กล่าวคือ ให้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีโดยตรงจากประชาชน การกระทำดังกล่าวนับเป็นครั้งแรกที่ฝ่ายรัฐบาล “ยอมตาม” พลังเรียกร้องของฝ่ายค้านโดยสันติแทนการประกาศกฏอัยการศึกหรือรัฐประหารดังที่เคยเป็นมาในอดีต ซึ่งก่อให้เกิดการปฏิรูปทางการเมืองที่เรียกว่า “June 29 declaration 1987”

การยอมตามของฝ่ายรัฐบาลยังผลให้มีการปรับเปลี่ยนรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีการเลือกตั้งผู้นำประเทศโดยตรง จากผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างริบเร่ ก่อนที่นายชุน ดูฮวาน จะหมดวาระการดำรงตำแหน่งลงในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1988 ดังนั้น คณะกรรมการแก้ไขรัฐธรรมนูญจึงได้รับการแต่งตั้งและได้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่จนเสร็จสมบูรณ์ภายในระยะเวลา 1 เดือน ต่อมารัฐสภาได้ผ่านร่างกฎหมายดังกล่าวในวันที่ 12 ตุลาคม ปี ค.ศ.1987 และประชาชนได้รับรองกฎหมายใหม่ด้วยคะแนนเสียงประชามติอย่างท่วมท้นในวันที่ 27 รัฐบาลจึงประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ในวันที่ 30 ของเดือนเดียวกันนั่นเอง

ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีคนใหม่จำนวน 7 คน ต่างรณรงค์หาเสียง โดยพรรครัฐบาล (Democratic Justice Party) ได้ส่งนายโรห์ เตวู เป็นตัวแทน ส่วนพรรคฝ่ายค้าน (Reunification Democratic Party) กลับไม่สามารถตกลงกันได้ว่านายคิม ยังแซม ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค หรือนายคิม เจจุง ที่ปรึกษาพรรคจะเป็นตัวแทนเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะทั้งคู่ต่างประสงค์จะลงสมัคร ความแตกแยกดังกล่าวทำให้นายคิม เจจุงได้แยกตัวและตั้งพรรคการเมืองใหม่ชื่อพรรคเพื่อสันติ และประชาธิปไตย (Party for Peace and Democracy) รวมทั้งประกาศตัวลงแข่งขันด้วย ทำให้การหาเสียงเป็นไปด้วยความเผ็ดร้อนระหว่างผู้สมัครคนสำคัญ 3 คน คือ นายโรห์ เตวู นายคิม ยังแซม และนายคิม เจจุง ส่วนผู้สมัครที่เหลืออีก 4 คนนั้น ต่อมามีการถอนตัวออกจากการเลือกตั้ง 2 คน ทำให้มีผู้สมัครแข่งขันชิงตำแหน่งประธานาธิบดีทั้งสิ้นเพียง 5 คน

ผลการเลือกตั้งในวันที่ 16 ธันวาคม ปี ค.ศ.1987 ปรากฏว่า นายโรห์ เทวู ได้รับชัยชนะด้วยคะแนนสนับสนุนร้อยละ 36 ในขณะที่นายคิม ยังแซมและนายคิม เคจุง ได้รับร้อยละ 27 และ 26 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ผู้แพ้ก็โวยวายด้วยข้อกล่าวหาที่ว่ามีการทุจริตในการเลือกตั้งและเรียกร้องให้คนร่วมเดินขบวนเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ แต่ประชาชนกลับไม่สนใจ เพราะต่างก็สมน้ำหน้าทีหัวหน้าพรรคฝ่ายค้านแตกแยกกันเองและแย่งกันสมัคร

นายโรห์ เทวูได้เข้ารับตำแหน่งต่อจากประธานาธิบดีชุน ดุฮวานในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ปี ค.ศ. 1988 อันเป็นการเริ่มต้นสาธารณรัฐที่หกของสาธารณรัฐเกาหลีและได้ประกาศเจตนารมณ์ว่าจะผลักดันให้ประเทศก้าวไปสู่สังคมอุตสาหกรรมประชาธิปไตยที่ก้าวหน้าเฉกเช่นประเทศในยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่นให้ได้ก่อนจะสิ้นสุดคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้้นั้นหมายความว่า แนวคิดในการพัฒนาประเทศของรัฐบาลภายใต้การนำของประธานาธิบดีโรห์ เทวูก็คือการเน้นความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจตามแนวคิดพื้นฐานของผู้นำคนก่อนๆ นั้นเอง ส่วนที่แตกต่างกัน คือ การเน้นถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชนและความเท่าเทียมกันในเชิงเศรษฐกิจหรือการกระจายผลพวงการพัฒนาไปสู่ประชากรในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันเพื่อลดความแตกต่างของรายได้ระหว่างชนชั้นและภูมิภาค ในขณะที่เดียวกันนโยบายของนายโรห์ เทวู คือ การลดบทบาทโดยตรงของรัฐในการเข้าแทรกแซงการพัฒนาเศรษฐกิจโดยจะปล่อยให้เป็นไปตามกลไกของตลาดมากยิ่งขึ้น

5. นโยบายส่งเสริมการส่งออก

เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศ รัฐบาลเกาหลีใต้จึงต้องเน้นความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรมด้วยการนำเอานวัตกรรมมาใช้ในการผลิต การลดต้นทุน และการปรับปรุงคุณภาพสินค้าให้ดียิ่งขึ้น อนึ่ง ดังที่กล่าวไว้ในตอนต้นว่า รัฐบาลได้ใช้นโยบายเปิดตลาดเพื่อให้การแข่งขันเป็นไปตามกลไกของตลาด อันจะยังผลให้อุตสาหกรรมภายในปรับปรุงคุณภาพการผลิตให้ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้น นโยบายการเปิดตลาดจึงเป็นหัวใจสำคัญต่อนโยบายส่งเสริมการส่งออกในปัจจุบันและอนาคต

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงมาตรการส่งเสริมการส่งออกที่เน้นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม ได้แก่

(1) ปรับปรุงโครงสร้างการส่งออกและขยายฐานการแข่งขัน รัฐบาลได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการส่งออกที่เคยยึดแนวทางการส่งสินค้าที่ใช้แรงงานมากมาเป็นการส่งสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง ทั้งนี้เพราะสินค้าประเภทดังกล่าวสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าให้สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังได้เน้นมาตรการปรับปรุงวิธีการผลิตและคุณภาพของสินค้าอีกด้วย

มาตรการที่เพิ่งกล่าวถึงนี้ได้ขยายไปยังสินค้าที่เคยส่งออกสำคัญ ๆ เช่น สิ่งทอ เสื้อผ้า และรองเท้า เป็นต้น ทั้งนี้เพราะสินค้าเหล่านี้ไม่อาจได้เปรียบเพียงเพราะมีราคาต่ำเท่านั้น คุณภาพจำต้องดีเลิศด้วย

(2) การจูงใจด้วยภาษี ระบบภาษีอากรของเกาหลีได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายครั้งนับตั้งแต่ปี ค.ศ.1980 เป็นต้นมา ประเด็นสำคัญของการปรับปรุงระบบภาษีได้แก่ การเพิ่มความเสมอภาคและความยุติธรรมในแง่ภาษีอากรได้มากยิ่งขึ้น นั่นคือ การใช้หลักการเก็บภาษีในอัตราต่ำแต่มีการยกเว้นน้อย

สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงด้วยภาษีมาจากข้อความจริงที่ว่า เมื่อค่าจ้างแรงงานได้เพิ่มสูงขึ้น ดังนั้น “คุณภาพ” จึงมีบทบาทแทนที่ “ปริมาณ” ส่วนการจูงใจด้านภาษีในกิจการอุตสาหกรรมหลักนั้นจะค่อย ๆ ลดลง และเปลี่ยนมาเป็นการให้การจูงใจทางอ้อมสำหรับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะได้รับการจูงใจด้านภาษีอากรเพิ่มมากขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

มาตรการทางอ้อมที่ให้การจูงใจแก่กิจการอุตสาหกรรมหลักแทนมาตรการทางตรง (เช่น การยกเว้นการเก็บภาษีและการลดอัตราภาษี) ได้แก่

ก. การตั้งกองทุนสำรองเพื่อการลงทุน เงินกองทุนสำรองได้ตั้งไว้ร้อยละ 5 ของมูลค่าธุรกิจทั้งหมด เพื่อใช้ในการลงทุนในกรณีที่เกิดการเสียหายกับธุรกิจอุตสาหกรรม

ข. ค่าเสื่อมพิเศษ การตัดค่าเสื่อมพิเศษในทรัพย์สินถาวรมีถึงร้อยละ 100 โดยนำไปหักลบกับรายได้ของธุรกิจนั้น ๆ เป็นรายปี

ส่วนมาตรการจูงใจด้วยการให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรเพิ่มขึ้นในธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางนั้น ได้แก่

ก. การตั้งกองทุนสำรองเพื่อการลงทุน เงินกองทุนสำรองได้ตั้งไว้ร้อยละ 15 ของมูลค่าธุรกิจทั้งหมด เพื่อใช้ในการลงทุนในกรณีที่เกิดการเสียหายกับธุรกิจอุตสาหกรรม

ข. ค่าเสื่อมพิเศษ การตัดค่าเสื่อมพิเศษในทรัพย์สินถาวรมีถึงร้อยละ 100 โดยนำไปหักลบกับรายได้ของธุรกิจนั้น ๆ เป็นรายปี

สำหรับมาตรการจูงใจด้วยการใช้สิทธิพิเศษทางด้านภาษีอากรแก่การพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ ได้แก่

ก. การตั้งเงินทุนสำรองเพื่อการพัฒนาทางเทคโนโลยี โดยให้คิดเป็นจำนวนร้อยละ 1 ของมูลค่าการขายทั้งหมดหรือราวร้อยละ 20 ของรายได้จากการดำเนินธุรกิจในปีนั้น ๆ

ข. ลดหย่อนภาษีเงินได้และภาษีเงินได้ของบริษัท จำนวนร้อยละ 10 เพื่อใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์หรือการพัฒนาบุคลากรของธุรกิจอุตสาหกรรมนั้น ๆ

ก. ให้การจูงใจทางภาษีอากรแก่บริษัทที่ตั้งใหม่ ซึ่งใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่

(3) การจูงใจทางการเงินที่มีใช้การจูงใจด้วยการลดอัตราดอกเบี้ย นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1982 เป็นต้นมา รัฐบาลได้เพิ่มจำนวนการให้เงินกู้เพื่อการส่งออกต่อมูลค่าหนึ่งดอลลาร์ที่ส่งออกสูงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ ได้เพิ่มยอดกองทุนเงินกู้เพื่อซื้อเครื่องจักรเครื่องมือเพื่อขยายธุรกิจอุตสาหกรรม เช่น เคยตั้งไว้จำนวน 300 พันล้านวอน เพิ่มขึ้นเป็น 600 พันล้านวอนในปี ค.ศ. 1985

อนึ่ง มีการสนับสนุนสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกมากยิ่งขึ้น เช่น เพิ่มทุนแก่ธนาคารเพื่อการส่งออก-นำเข้าและสถาบันการเงินต่าง ๆ รวมทั้งการใช้สิทธิพิเศษแก่บริษัทการค้าทั่วไป

(4) การจูงใจด้วยอัตราดอกเบี้ย มาตรการการจูงใจด้วยอัตราดอกเบี้ยได้รับการเปลี่ยนแปลงแก้ไข กล่าวคือ (1) อัตราดอกเบี้ยระหว่างเงินกู้ทั่วไปกับเงินกู้ที่ใช้ในกิจกรรมการส่งออกที่เคยแตกต่างกันมากในอดีตนั้น ให้ลดความแตกต่างนั้นลงตั้งแต่กลางทศวรรษที่ 80 เป็นต้นมา ทั้งนี้เพื่อให้อัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามกลไกของตลาดมากยิ่งขึ้น (2) การกำหนดอัตราดอกเบี้ยให้เป็นไปตามอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้น

วิธีการเช่นนี้จะทำให้ธุรกิจการส่งออกดำเนินไปตามเงื่อนไขของตลาดมากยิ่งขึ้น และเป็นการลดการแทรกแซงโดยตรงของรัฐในการใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นแรงจูงใจมากดังเช่นที่เคยเป็นมา

(5) การจูงใจด้วยอัตราแลกเปลี่ยน หลังจากที่รัฐบาลปล่อยค่าเงินวอนให้ลอยตัว ค่าของเงินวอนได้ลดค่าลงเรื่อย ๆ เมื่อค่าของวอนลดลงย่อมมีผลให้สินค้าของเกาหลีมีราคาถูกลง อันเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกและสามารถเพิ่มจำนวนสินค้าที่ส่งออกไปขายยังต่างประเทศ

ค่าของเงินวอนลดลงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ดังเช่น ลดลงร้อยละ 6.2 ในปี ค.ศ.1981 ร้อยละ 6.9 ในปี ค.ศ.1982 และร้อยละ 6.2 ในปี ค.ศ.1983 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ค่าของเงินวอนกลับเพิ่มสูงขึ้นในปี ค.ศ.1986 ทั้งนี้เนื่องมาจากการได้เปรียบดุลการค้ากับต่างประเทศ และอาจจะเพิ่มสูงขึ้นถ้าหากเกาหลีได้สามารถส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศได้มากกว่าการนำสินค้าเข้า

จะเห็นได้ว่า การใช้ระบบปล่อยค่าของเงินให้ลอยตัวตามภาวะเศรษฐกิจที่เป็นจริงก็เป็นมาตรการจูงใจอีกประการหนึ่งที่ส่งเสริมการส่งออกให้เพิ่มสูงขึ้น

(6) การปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้า ในกระบวนการปรับปรุงระเบียบปฏิบัติทางการค้านั้น รัฐบาลเกาหลีได้ได้พยายามลดความสลับซับซ้อนให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ส่งออก โดยได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นทำงานเพื่องานนี้ในปี ค.ศ.1983 มาตรการนี้เป็นความพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะบริการให้ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศ ได้รับประโยชน์และสามารถกระทำตามเงื่อนไขของรัฐบาลได้อย่างรวดเร็ว ในอนาคต รัฐจะใช้ความพยายามต่อไปอีกเพื่อเปลี่ยนแปลงกระบวนการส่งออกให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

(7) มาตรการอื่น ๆ รัฐบาลได้กำหนดมาตรการจูงใจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการส่งออก ได้แก่ นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มุ่งเน้นคุณภาพและเทคโนโลยีขั้นสูง และมาตรการด้านภาษีศุลกากรซึ่งได้รับการปรับปรุงด้วยการใช้มาตรการการค้าเสรี เพื่อให้สินค้าต่างประเทศเข้ามาขายในตลาดเกาหลีมากขึ้นเป็นลำดับ อันจะก่อให้เกิดการแข่งขันเสรีและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าที่ผลิตจากเกาหลี มาตรการเหล่านี้

ได้สร้างขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและกระบวนการกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมในทศวรรษที่ 80 และ 90 แห่งคริสต์ศักราช

นอกจากนี้ เกาหลีได้พยายามหาทางเปิดตลาดใหม่ ๆ เพื่อจะสามารถหลีกเลี่ยงการพึ่งพาสหรัฐได้แก่ ตลาดสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และยุโรปตะวันตก ดังนั้น การรณรงค์เพื่อหาข้อมูลด้านการตลาดตลอดจนการเชื่อมสัมพันธไมตรีกับประเทศในภูมิภาคอื่น ๆ จึงมีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อหาช่องทางขยายการค้าให้กระจายไปทั่วโลก เพราะตลาดแถบเอเชียอาคเนย์ ยุโรปตะวันออก ลาตินอเมริกา และแอฟริกายังเปิดกว้างสำหรับสินค้าเกาหลีอีกมาก³

6. การบริหารการพัฒนาเทคโนโลยี

การที่จะทำให้การพัฒนาอุตสาหกรรมได้รับความสำเร็จนั้นจำเป็นที่จะต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าและบริการเพื่อให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ดีเหนือประเทศคู่แข่ง อีกทั้งเป็นการช่วยลดต้นทุนในการผลิตให้ต่ำที่สุด ในประเด็นนี้ เกาหลีได้เป็นประเทศตัวอย่างที่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีให้ก้าวไกลเทียบเท่ากับอารยประเทศภายในระยะเวลาอันสั้น ดังจะเห็นได้ว่า เมื่อราว 35 ปีที่ผ่านมา ประเทศนี้เป็นประเทศเกษตรกรรมที่ล้าหลังที่สุดประเทศหนึ่ง พอถึงยุคนี้ มีสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ รถยนต์ เคมีภัณฑ์ เรือเดินสมุทร เครื่องจักรกลและเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็น เครื่องใช้ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์ เทปบันทึกเสียง วีดีโอ เครื่องมือสื่อสาร ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ เป็นอุตสาหกรรมที่เจริญรวดเร็วที่สุด กล่าวคือในปี ค.ศ.1966 เป็นต้นมา ปริมาณการผลิตสินค้าประเภทนี้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 และมีมูลค่าส่งออกเพิ่มกว่าร้อยละ 100 ต่อปี สินค้าของเกาหลีทั้งหลายมีคุณภาพสูงแต่ราคาต่ำ ทำให้สามารถตีตลาดต่างประเทศได้ทั่วโลก

ศาสตราจารย์ลินซู คิม แห่งมหาวิทยาลัยเกาหลีได้อธิบายว่า⁴ ความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมของประเทศโซมาซาวเป็นผลมาจากการจัดการอย่างเป็นระบบและพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอน โดยเขาได้ลำดับขั้นของการพัฒนาไว้ดังนี้

1. ขั้นการใช้ (implementation stage) ในขั้นนี้อยู่ในยุคก่อนอุตสาหกรรมมีลักษณะสำคัญคือ การออกแบบการผลิต (production design) และเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต (production technology) ได้นำเข้าจากต่างประเทศทั้งหมด กิจการอุตสาหกรรมของเกาหลีในยุคนี้จึงเป็นเพียงโรงงานประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูป (assembly plants) โดยนำเอาชิ้นส่วนที่ส่งมาจากบริษัทแม่ในต่างประเทศมาประกอบเป็นสินค้าเพื่อใช้บริโภคภายในประเทศและส่งออก อาจกล่าวได้ว่าโรงงานของบริษัทเกาหลีทำหน้าที่ “ใช้” เทคโนโลยีที่ได้ผลิตขึ้นในต่างประเทศมาใช้ในการประกอบเป็นสินค้า

อนึ่ง ในช่วงนี้ แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะนำเทคโนโลยีพื้นบ้านมาใช้ในการผลิตบ้างแต่ก็กระทำกันอยู่ในวงจำกัด ทั้งนี้เป็นเพราะขาดทั้งความรู้ความสามารถในการสร้างและเชื่อมต่อทางเทคโนโลยี และขาดแรงจูงใจทางด้านการตลาด

2. ขั้นการผสมผสาน (assimilation stage) เมื่อมีการนำการออกแบบผลิตภัณฑ์และเทคนิคในการผลิตเข้ามาในประเทศหลายปี จึงมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับวิศวกรและพนักงานของบริษัททั่วประเทศ ต่อมา เมื่อเกิดมีการแข่งขันสินค้าชนิดเดียวกันระหว่างบริษัทขึ้น ทำให้มีการนำเอาความรู้ที่ได้สั่งสมมาใช้ผสมผสานกับการดัดแปลงเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้ว ซึ่งจุดนี้เองได้กลายเป็นพื้นฐานหลักเชื่อมต่อไปยังการพัฒนาในระดับที่สูงขึ้น

3. ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (improvement stage) จะเห็นได้ว่า การผสมผสานทางเทคโนโลยี การแข่งขันสินค้าชนิดเดียวกันในตลาด และการเพิ่มความสามารถของบุคลากรชาวเกาหลีในด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์นี้นำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาเทคโนโลยีที่เป็นของเกาหลีเอง ด้วยเหตุนี้ ในขั้นนี้จึงเป็นขั้นที่คนเกาหลีพยายามปรับปรุงเทคโนโลยีเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและคุณภาพของสินค้าให้อยู่ในระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง

คำอธิบายของ ดร.ลินซู คิม เป็นการกล่าวถึงการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างกว้าง ๆ ในทัศนะของผู้เขียนเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลำดับขั้นการพัฒนานี้ประสบผลสำเร็จก็คือ การที่รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการสั่งสมและพัฒนาเทคโนโลยีตั้งแต่เริ่มแรกในการพัฒนาประเทศ และได้ลงทุนตั้งสถาบันวิจัยเพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอด ค้นคว้า และพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี เช่นตั้ง Korea Advanced Institute of Science and Technology, Korea

Advanced Energy Research, Korea Research Institute of Chemical Technology, Korea Electrotechnology and Telecommunications Research Institute เป็นต้น

ในขณะที่เดียวกันภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มบริษัทขนาดใหญ่ก็ได้จัดตั้งวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยของตนเองเพื่อทำการศึกษ สัมผัสความรู้ และค้นคว้านวัตกรรมในการออกแบบและผลิตสินค้าใหม่ ๆ เสมอ

ที่นี้ลองหันมาพิจารณาการศึกษาของนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งได้ดูรายละเอียดของการบริหารงานการพัฒนาเทคโนโลยีของบริษัทผลิตเครื่องจักรกลขนาดเล็กและขนาดกลางของเกาหลี และได้แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาเทคโนโลยีออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้⁵

(1) ขั้นตอนลอกแบบผลิตภัณฑ์จากต่างประเทศโดยปราศจากการออกแบบ (copy of foreign products without drawings) ในยุคต้นหรือทศวรรษที่ 50 และ 60 บริษัทของเกาหลีต่างมีขนาดเล็กและมีความสามารถทางด้านเทคโนโลยีอย่างจำกัด แต่ก็มีแรงบันดาลใจที่จะเรียนรู้ด้วยการแสวงหาความรู้ทางเทคโนโลยีจากทั่วโลกและจากทุกแหล่งที่จะสามารถหาได้ กล่าวคือ ศึกษาจากเอกสารแจ้งรายการสินค้า (catalogue) ประเภทเดียวกันของบริษัทต่าง ๆ ทั่วโลกจากเอกสารทางวิชาการ จากคำแนะนำของผู้ขายสินค้าวัตถุดิบ จากการไปดูงานแสดงสินค้าและโรงงานในต่างประเทศ และจากสถาบันการศึกษาในประเทศ

ความสำเร็จหรือล้มเหลวในขั้นนี้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกเทคโนโลยี หากช่องว่างทางเทคโนโลยี (ที่รู้กับที่ไม่รู้) มีมากเกินไป ความสำเร็จในการลอกแบบก็จะเป็นไปได้ยาก หากช่องว่างแคบ การลอกเลียนก็จะเป็นไปได้ง่าย บริษัทที่ได้รับความสำเร็จก็คือบริษัทที่สามารถลอกแบบและนำความรู้ที่นำไปใช้ในการแปลความหมายของการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ละน้อย ๆ อันเป็นการสัมผัสความรู้ความสามารถในด้านการออกแบบมากขึ้นเรื่อย ๆ

อย่างไรก็ตาม การแสวงหาและใช้วิธีการแบบนี้ก่อให้เกิดการเรียนรู้เทคโนโลยีที่มีระดับค่อนข้างต่ำในสายตาของคนในประเทศตะวันตกและทำให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพต่ำด้วย แต่มันก็ยังคงเป็นของใหม่สำหรับเกาหลี และประเทศด้อยพัฒนาอื่น ๆ อยู่ดี

(2) ขั้นตอนเอาอย่างผลิตภัณฑ์ต่างประเทศด้วยการออกแบบตาม (imitation of foreign products with drawings) ในขั้นนี้เป็นการผลิตสินค้าตามแบบของผลิตภัณฑ์ต่างประเทศด้วย

การ “สะเก็ดซ์” แบบหรือลอกแบบอย่างหยาบ ๆ กรรมวิธีทั่วไปคือเจ้าของกิจการอุตสาหกรรมจะพิจารณาตัวสินค้าของต่างประเทศว่ามีการออกแบบอย่างไร จากนั้นก็ลอกออกมาเขียนเป็นพิมพ์เขียวเพื่อนำไปผลิตสินค้าจำหน่ายต่อไป ทั้งนี้เป็นเพราะบริษัทมีข้อจำกัดทางด้านเทคโนโลยี และมีข้อจำกัดด้านความรู้ทางการตลาด เช่น รสนิยมของผู้ซื้อ คุณภาพของสินค้าที่ต้องการ ภายใต้อาณาที่สามารถซื้อได้ ฯลฯ จึงต้องอาศัยการลอกเลียนรูปแบบสินค้าที่ได้รับความนิยมในท้องตลาดแล้วนำมาใช้เป็นพื้นฐานการผลิตสินค้าในธุรกิจของตนเองต่อไป

สิ่งสำคัญในขั้นนี้ก็คือ ปัญหาทางด้านวิศวกรรมที่ต้องซื้อเครื่องสำหรับผลิตสินค้ามาจากต่างประเทศ เพราะจะต้องปรับแต่งเครื่องจักรบางส่วนเพื่อผลิตสินค้าให้แตกต่างออกไปจากเดิมบ้าง เพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนั้น บริษัทของเกาหลีหลายแห่งจึงขอความช่วยเหลือและคำแนะนำจากสถาบันการศึกษาในประเทศเพื่อหาหนทางปรับปรุงแก้ไข

ต่อมา เมื่อมีการสะสมความรู้ด้านการลอกแบบในตัวบุคลากรของบริษัทมากยิ่งขึ้น และบริษัทต่างได้รับความสำเร็จในขั้นนี้ ทำให้มีการก้าวไปสู่การออกแบบสินค้าผลิตภัณฑ์ที่เป็นของบริษัทเองต่อไป

(3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ด้วยการออกแบบเอง (development of new products through drawings) จากความพยายามในการแก้ปัญหาทางด้านเทคนิค ทำให้บริษัทบางแห่งสามารถสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการออกแบบผลิตภัณฑ์และสร้างเครื่องจักรเพื่อผลิตสินค้าด้วยตัวเอง การออกแบบดังกล่าวเป็นผลมาจากการสำรวจความต้องการของลูกค้าและความสามารถในการใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยทั่วไปแล้ว บริษัทที่สามารถพัฒนามาถึงขั้นนี้ได้มักเป็นบริษัทขนาดใหญ่ มีเงินทุนเพียงพอ และได้ทำการสะสมความรู้เทคโนโลยีมาอย่างเพียงพอด้วย ส่วนบริษัทบางแห่งก็ใช้วิธีการ “ร่วมมือ” และ “ถ่ายทอด” จากบริษัทต่างประเทศในรูปแบบของการร่วมลงทุน

เมื่อได้บรรลุถึงขั้นนี้แล้ว ทำให้บรรยากาศของกิจการอุตสาหกรรมของเกาหลีเปลี่ยนแปลง โดยมีการแข่งขันระหว่างบริษัทต่าง ๆ มากขึ้นในทุกด้าน อนึ่ง สภาพเช่นนี้ได้ยังผลให้บริษัทขนาดเล็กซึ่งเคยมีอยู่เป็นจำนวนมากและแยกทำธุรกิจอย่างอิสระในยุคก่อนหน้าจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงด้วยการร่วมกันทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องต่อกัน โดยผลิตชิ้นส่วนป้อนให้แก่บริษัทขนาดใหญ่เพื่อผลิตสินค้าสำเร็จรูป นอกจากนี้มีการเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ใหม่ และมีการพัฒนากระบวนการและการดูดซับเอาเทคโนโลยีที่จำเป็นจากทั่วโลกเพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับงานของบริษัทตนเอง อาจกล่าวได้ว่ายุคนี้เป็นยุคของสังคมอุตสาหกรรมใหม่ที่แท้จริง

(4) การวิจัยพัฒนาเพื่อปรับปรุงการออกแบบ (indigenous R & D for improved design) ทิศทางของขั้นนี้ก็คือการมีเทคโนโลยีที่เปรียบพร้อมและยืนอยู่บนลำแข้งของตนเอง (technology self-reliance) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่ที่ไม่เคยปรากฏที่ไหนในโลก (radically innovative new products) ดังนั้นรัฐบาลและบริษัทเอกชนจึงทุ่มเทด้านการวิจัยพัฒนาและวิศวกรรม (research development and engineering : RD & E) อย่างจริงจัง ในยุคนี้ บริษัทต่าง ๆ ได้ตั้งงบประมาณในด้านการวิจัยระหว่าง 2.5-5 เปอร์เซ็นต์ของยอดขายทั้งหมดทีเดียว

จากการศึกษาของนักวิชาการที่ได้กล่าวถึงข้างต้นนี้ คงทำให้ผู้อ่านเข้าใจถึงกระบวนการบริหารงานเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีไปพร้อม ๆ กับการบริหารองค์การและบุคคลในกิจการธุรกิจอุตสาหกรรมของเกาหลี

กล่าวโดยสรุป รัฐบาลเกาหลีได้ยังคงใช้ยุทธวิธีที่ให้รัฐบาลเป็นตัวผลักดันให้เกิดการพัฒนาและยึดหลักให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด ทำให้ประเทศได้เปรียบดุลการค้าต่างประเทศเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1986 อีกทั้งสามารถจัดการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนเมื่อปี ค.ศ. 1988 ได้เป็นผลสำเร็จ ในขณะนี้เองที่เกาหลีได้ทำให้ทั่วโลกมองเห็นศักยภาพในการพัฒนาจากการที่เป็นประเทศที่ยากจนที่สุดในทศวรรษที่ 50 กลายมาเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ได้ภายในช่วงเวลาไม่กี่สิบปี จนมีการขนานนามว่า **“มหัศจรรย์ด้วยผลงานของมนุษย์บนฝั่งแม่น้ำฮัน”**

แต่การเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวและละเลยการพัฒนาทางการเมืองก่อให้เกิดปัญหาทางการเมืองอย่างรุนแรงในระหว่างปี ค.ศ. 1986-1989 ที่มีการเดินขบวนเรียกร้องประชาธิปไตย และเกิดปัญหาด้านแรงงานสัมพันธ์ จึงส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการเมืองและการบริหารครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์เกาหลีในยุคสาธารณรัฐที่หก ตามปฏิญญาเมื่อวันที่ 29 มิถุนายน ค.ศ. 1987 (June 29 Declaration) มิติใหม่ของสังคมเกาหลีจึง

เกิดขึ้นอันส่งผลต่อการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ ทั้งในด้านระบบความสัมพันธ์ทางสังคม
วัฒนธรรม จริยธรรมในการทำงานและค่านิยม การบริโภค และคุณภาพชีวิตของคนเกาหลี

เชิงอรรถบทที่ 3

1. Andrew C. Nahm. "History-South Korea," *The Far East and Austratlia 1981-1982*. (London: Europa Publication Ltd., 1981) p.637; Dae-Sook Suh, "South Korea in 1981 : The First Year of the Fifth Republic," *Asian Survey*. 22:1 (January 1982), p. 109-110.
2. คำรงค์ ฐานดี "เกาหลีใต้" *เอเชียรายปี 2530*. สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2530 หน้า 64-67
3. Lee-Jay Cho and Yoon-Hyung Kim (ed.), *Economic Development in the Republic of Korea: A Policy Prespective*. Honolulu: University of Hawaii Press, 1991; Lee-Jay Cho and Yoon-Hyung Kim (ed.), *Korea's Political Economy: An Institutional Perspective*. Boulder: Westview Press, 1994.
4. Linsu Kim, "Stages of Development of Industrial Technology in a Developing Country : A Model," *Management Behind Industrialization: Readings in Korean Business*. Edited by Dong-ki Kim and Linsu Kim. Seoul: Korea University Press, 1989, pp.301-326; Linsu Kim, "Technological Transformation in Korea and Its Implications for Other Developing Countries," *IDEP Forum* 8 : 1 Spring 1990 [Korea Development Institute], pp.3-9.
5. Zong-Tae Bae and Jinjoo Lee, "Technology Development Patterns of Small and Medium Sized Companies in the Korean Machinery Industry," *Management Behind Industrialization...* pp.327-349.